Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus

Lausunto

13.06.2017

Asia: VM037:00/2016

Hallituksen esitysluonnos eduskunnalle maakuntauudistuksen täytäntöönpanoa sekä valtion lupa-, ohjaus- ja valvontatehtävien uudelleenorganisointia koskevaksi lainsäädännöksi

Kohta 1. Tässä voitte kommentoida maakunnalle nyt siirrettäviksi ehdotettavia tehtäviä tehtäväaloittain: kattavatko ehdotukset kaikki tehtäväalan tehtävät, jotka pitäisi siirtää? (1. MAKU II yleisperustelut luvut 2.3- 2.3.21)

Onko teillä kommentoitavaa kohtaan 1? Pakollinen kysymys. Mikäli ei, voitte siirtyä kohtaan 2.

Ei

Terveydensuojelu, tupakkavalvonta, elintarvikevalvonta sekä eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonta ja eläinlääkäripalvelut (HE 2.3.1)

Kommenttinne tehtäväalasta

-

Maatalous ja maaseudun kehittäminen (HE 2.3.2)

Kommenttinne tehtäväalasta

-

Maataloustuotteiden markkinajärjestelyt, maatalouden tuotantopanosten turvallisuus, laatu ja käyttö sekä kasvinterveyden valvonta (HE 2.3.3)

Kommenttinne tehtäväalasta

-

Kalatalous ja vesitalous (HE 2.3.4)

Kommenttinne tehtäväalasta

Aluekehittämisviranomaisten eräät tehtävät (HE 2.3.5)

Kommenttinne tehtäväalasta

-

Alueellisen lyhyen, pitkän ja keskipitkän aikavälin koulutustarpeiden ennakointi ja alueellisten koulutustavoitteiden valmistelu (HE 2.3.6)

Kommenttinne tehtäväalasta

-

Maakunnan suunnittelu ja maakuntakaavoitus (HE 2.3.7)

Kommenttinne tehtäväalasta

-

Kuntien alueiden käytön suunnittelun ja rakennustoimien järjestämisen edistäminen (HE 2.3.8)

Kommenttinne tehtäväalasta

-

Luonnon monimuotoisuuden suojelun edistäminen ja kulttuuriympäristön hoito (HE 2.3.9)

Kommenttinne tehtäväalasta

-

Maastoliikennelain yleinen valvonta ja erityislupien myöntäminen liikuntarajoitteisille (HE 2.3.10)

Kommenttinne tehtäväalasta

-

Vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyyn liittyvät valvontatehtävät (HE 2.3.11)

Kommenttinne tehtäväalasta

-

Alueellisen liikuntaneuvoston asettaminen yhteistyössä muiden maakuntien kanssa sekä liikunnan edistäminen maakunnassa alueellisen liikuntaneuvoston toiminnan kautta sekä ulkoilureittitehtävät (HE 2.3.12)

Kommenttinne tehtäväalasta

-

Vesihuollon edistäminen ja suunnittelu, vesivarojen käytön ja hoidon sekä turvariskien hallinnan tehtävät, alueelliset luonnonvaratehtävät ja huolehtiminen ympäristö-, vesihuolto- ja vesistötöiden toteuttamisesta (HE 2.3.13)

Kommenttinne tehtäväalasta

-

Vesien ja merensuojelu, vesien ja merenhoidon järjestäminen ja toteuttaminen sekä merialuesuunnittelu (HE 2.3.14)

Kommenttinne tehtäväalasta

-

Ympäristötiedon tuottaminen ja ympäristötietouden parantaminen (HE 2.3.15)

Kommenttinne tehtäväalasta

-

Alueelliset romaniasiain neuvottelukuntia ja romaniasioita koskevat tehtävät (HE 2.3.16)

Kommenttinne tehtäväalasta

-

Yhteispalveluiden alueellinen järjestäminen ja kehittäminen (HE 2.3.17)

Kommenttinne tehtäväalasta

-

Saariston liikenteen suunnittelu ja järjestäminen (HE 2.3.19)

Kommenttinne tehtäväalasta

-

Maakunnan ja sen alueen kaikkien kuntien tekemällä sopimuksella maakunnan hoidettavaksi kunnissa siirretyt rakennusvalvonnan ja ympäristötoimen järjestämisen tehtävät, joiden hoitamiseen kunnat ovat osoittaneet maakunnalle rahoituksen (HE 2.3.20)

Kommenttinne tehtäväalasta

-

Maakunnan muut tehtävät (HE 2.3.21)

Kommenttinne tehtäväalasta

-

Muut huomiot maakunnille siirtyvien tehtäväalojen osalta

Muut mahdolliset huomionne tehtäväaloista

-

Kohta 2. Tässä voitte kommentoida Valtion lupa- ja valvontavirastoa koskevaa lakiehdotusta (2. Laki Valtion lupa- ja valvontavirastosta), sen yksityiskohtaisia perusteluja sekä sitä koskevia yleisperusteluosuuksia: Muutos- ja korjausehdotuksia Valtion lupa- ja valvontavirastoa koskevaan lakiehdotukseen ja sen yksityiskohtaisiin perusteluihin sekä mahdolliset kommentit yleisperusteluihin

Onko teillä kommentoitavaa kohtaan 2? Pakollinen kysymys. Mikäli ei, voitte siirtyä kohtaan 3.

Ei

Luku 1 Valtion lupa - ja valvontaviraston asema ja tehtävät (1-4 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 2 Valtion lupa- ja valvontaviraston organisaatio (5 §)

Kommenttinne tästä pykälästä

-

Luku 3 Valtion lupa- ja valvontaviraston johtaminen (6-9 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 4 Valtion lupa- ja valvontaviraston ohjaus (10-13 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 5 Sosiaali- ja terveysalan tehtävistä vastaavaa toimialaa koskevat erityissäännökset (14-19 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 6 Eräiden ympäristönsuojelu- ja vesiasioiden käsittely Valtion lupa- ja valvontavirastossa (20-23 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 7 Erinäiset säännökset (24-32 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Valtion lupa- ja valvontavirastoa koskevat yleisperustelut ja muut huomiot

Kommenttinne yleisperusteluista tai muut huomionne lakiehdotuksesta. (Pyydämme yksilöimään yleisperustelun osuuden, jota kommentoitte.)

-

Kohta 3 Tässä voitte kommentoida Ahvenanmaan valtionvirastosta annettua lakiehdotusta (3. Laki Ahvenanmaan valtionvirastosta), sen yksityiskohtaisia perusteluja sekä yleisperusteluosuuksia: Muutos- ja korjausehdotuksia Ahvenanmaan valtionvirastoa koskevaan lakiehdotukseen ja sen yksityiskohtaisiin perusteluihin sekä mahdolliset kommentit yleisperusteluihin

Onko teillä kommentoitavaa kohtaan 3? Pakollinen kysymys. Mikäli ei, voitte siirtyä kohtaan 4.

Ei

Muutos- ja korjausehdotukset Ahvenanmaan valtionvirastoa koskevaan lakiehdotukseen ja sen yksityiskohtaisiin perusteluihin

Kommenttinne lakiehdotuksesta. (Pyydämme viittaamaan pykälään/pykäliin, joita kommentoitte.)

-

Ahvenanmaan valtionvirastoa koskevan lakiehdotuksen yleisperustelut ja muut huomiot

Kommenttinne yleisperusteluista tai muut huomionne lakiehdotuksesta. (Pyydämme yksilöimään yleisperustelun osuuden, jota kommentoitte.)

-

Kohta 4. Tässä voit kommentoida hallituksen esitykseen sisältyvää ehdotusta laiksi maakuntauudistuksen täytäntöönpanoa sekä valtion lupa-, ohjaus- ja valvontatehtävien uudelleenorganisointia koskevan lainsäädännön voimaanpanosta (6. Voimaanpanolaki): Muutos- ja korjausehdotuksia voimaanpanolain pykäliin ja yksityiskohtaisiin perusteluihin.

Onko teillä kommentoitavaa kohtaan 4? Pakollinen kysymys. Mikäli ei, voitte siirtyä kohtaan 5.

Kyllä (vastauskohdat aukeavat, jos tämä vaihtoehto valitaan)

Luku 1 Yleiset säännökset (1-3 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 2 Tehtäviä ja toimivaltaa koskevat säännökset (4-7 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 3 Henkilöstöä koskevat säännökset (8-10 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

Voimaanpanolain 9 §:n 3 momentissa säädetään henkilöstön siirtymisestä liikkeenluovutuksella maakuntakonserniin kuuluvaan sekä maakuntien määräysvallassa olevaan yhteisöön. Tätä noudatetaan myös maakuntien tytäryhteisöjen osalta. Tämä kattaa myös siirtymiset palvelukeskusten tytäryhtiöön. Palvelukeskusten osaomistusyhtiöiden osalta on vielä epäselvää, tuleeko maakunnalla / -illa olemaan niissä kirjanpitolain 1 luvun 5 §:ssä tarkoitettu määräysvalta. Jos maakuntien omistusosuus on alle puolet, käytännössä lienee HEn mukaan niin, että liikkeenluovutussäännökset ja lisäeläketurvasäännökset eivät päde näihin yhtiöihin siirtyvään henkilöstöön. Kysymys koskee yhtälailla sekä kuntapuolelta että valtiolta näihin osaomistusyhtiöihin siirtyvää henkilöstöä. Talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksen organisointimallia käsitellään vielä maakuntauudistuksen projektiryhmässä. Tulevasta ratkaisusta riippuu, onko palvelukeskuksella osaomistusyhtiöitä, jolloin säädöstä pitää siirtyvän henkilöstön aseman turvaamiseksi tarkistaa.

Luku 4 Omaisuusjärjestelyt (11-26 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

- 15§: Maakunta voi käyttää mm. ELYn tekemiä hankintasopimuksia vuoden 2022 loppuun. Vesistörakenteiden kunnossapitoa on siirretty osaksi liikennesektorin alueurakoita, jotka jatkuvat osin myös pidemmälle kuin vuosi 2022. Esitetään, että päivämäärä 31.12.2022 poistetaan tai siirretään myöhemmäksi.

- 15 § ja 18 §: Lakiehdotuksessa käsitellään vesirakennusomaisuuden ja sopimusten siirtoa koskevat vastuut, mutta vesirakennusomaisuuden hoidon vastuut jäävät epäselviksi. Maakunnan ja maakuntien yhdessä omistaman palvelukeskuksen kesken vastuista sopiminen esitetään lisättäväksi sopivaan kohtaan. Vastuun selkeällä osoittamisella halutaan turvata vesirakenteisiin liittyvä osaaminen ja patoturvallisuus myös pitkällä tähtäimellä.

- 24 §: Maakunnan on x.x.2018 lähetettävä kirjallinen ilmoitus maakunnan vastuulle siirtyvien vastuiden ja sopimusten sopimusosapuolille. Ilmoituksesta on käytävä ilmi siirron peruste. Sopijaosapuolilla on oikeus irtisanoa sopimus päättymään 31.12.2018.

Vesistörakenteisiin ja vesistöjen säännöstelyyn liittyy useita pitkäaikaisia sopimuksia esimerkiksi voimalaitosten kanssa, jossa muutaman kuukauden irtisanomisaika voisi johtaa kohtuuttomiin tilanteisiin. Irtisanomista koskeva lause ehdotetaan poistettavaksi.

Luku 5 Erinäiset säännökset (27-34 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

VMn ja pääsopijajärjestöjen saavuttama neuvottelutulos virkaehtosopimuksesta, jolla aluehallintovirastojen palkkausjärjestelmää koskevaa sopimusta noudatetaan uudessa valtion lupa- ja valvontavirastossa on hyvä ratkaisu sekä työnantajan että henkilöstön kannalta. Esitysteksti on tältä osin asian valmistelussa sovitun mukainen.

Kohta 5. Tässä voit kommentoida hallituksen esityksen sisältämiä muita 224 lakiehdotusta, joilla toteutetaan maakuntauudistuksen edellyttämät tehtävänsiirrot maakunnille, Valtion lupa- ja valvontavirastolle ja muille virastoilla: Muutos- ja korjausehdotuksia esitysluonnoksen pykäliin (4. MAKU II lakiehdotukset) ja yksityiskohtaisiin perusteluihin (5. MAKU II yksityiskohtaiset perustelut).

Onko teillä kommentoitavaa kohtaan 5? Pakollinen kysymys. Mikäli ei, voitte siirtyä kohtaan 6.

Kyllä (vastauskohdat aukeavat, jos tämä vaihtoehto valitaan)

Ulkoministeriö, 2 lakiehdotusta, luku 2.1 (lakiehdotukset 1-2)

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme viittaamaan lakiehdotuksen numeroon ja pykälään.)

-

Oikeusministeriö, 32 lakiehdotusta, luku 2.2 (lakiehdotukset 1-32)

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme viittaamaan lakiehdotuksen numeroon ja pykälään.)

2 Lakivesilain muuttamisesta s. 344, 7§

- Maakunnan kalatalousviranomaisen roolia on esityksessä korostettu verrattuna maakunnan muihin rooleihin kuten vesien- ja merenhoito, tulvariskien hallinta ja muut vesitaloustehtävät sekä maakuntakaavoitus ja merialuesuunnittelu. Uudessa maakuntahallinnossa vesitalous-, vesienhoito- ja kalatalousasiat muodostavat synergisen kokonaisuuden, eikä olisi erityistä tarvetta siirtää edellisen hallinnon mukaisia rakenteita myötäilevää ilmaisua erillisestä kalatalousviranomaisesta uuteen lakiin. Riittää, kun ilmaistaan pelkästään "maakunta toimialaansa kuuluvissa asioissa", mikä sisältää myös maakunnan kalatalousviranomaisen roolin.

Sisäministeriö, 6 lakiehdotusta, luku 1.1 (lakiehdotukset 1-3) ja luku 2.3 (lakiehdotukset 1-3)

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme viittaamaan lakiehdotuksen numeroon ja pykälään.)

-

Puolustusministeriö, 2 lakiehdotusta, luku 2.4 (lakiehdotukset 1-2)

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme viittaamaan lakiehdotuksen numeroon ja pykälään.)

-

Valtiovarainministeriö, 20 lakiehdotusta, luku 1.2 (lakiehdotukset 1-8) ja luku 2.5 (lakiehdotukset 1-12)

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme viittaamaan lakiehdotuksen numeroon ja pykälään.)

-

Opetus- ja kulttuuriministeriö, 14 lakiehdotusta, luku 2.6 (lakiehdotukset 1-14)

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme viittaamaan lakiehdotuksen numeroon ja pykälään.)

-

Maa- ja metsätalousministeriö, 72 lakiehdotusta, luku 1.3 (lakiehdotukset 1-72)

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme viittaamaan lakiehdotuksen numeroon ja pykälään.)

10 Laki maakuntien yhteistoiminnasta kalatalouden ja vesitalouden tehtävien hoitamisessa s. 54

- pykälä 5: Maakunnat toimittavat ensimmäisen kerran hyväksytyt sopimukset MMM:lle viimeistään 30.8.2018 ja varaavat sitä ennen MMM:lle 6 viikkoa aikaa sopimusten kommentointiin.

- KANNANOTTO: Periaatteessa on hyvä, että maakuntien yhteistyö varmistetaan kala-ja vesitalouden asioiden hoidossa. Ehdotettu aikataulu on kuitenkin maakuntavalmistelun kannalta liian tiukka ja määräaikaa ehdotetaan jatkettavaksi lokakuun 2018 loppuun.

17 Laki peruskuivatustoiminnan tukemisesta annetun lain kumoamisesta s. 62

- Esitetään, että lakia ei tässä vaiheessa kumota, vaan muutetaan lakia niin, että ELY-keskukselle kuuluvat velvoitteet siirtyvät maakunnille. Näin mahdollistetaan laajojen peruskuivatushankkeiden eteneminen ja niihin liittyvien ympäristötoimenpiteiden toteutuminen.

- ELY-keskuksen näkemyksen mukaan lain kumoaminen pilkkoisi peruskuivatushankkeita pienempiin osiin, mikä todennäköisesti heikentäisi suunnittelun tasoa ja ympäristönsuojelunäkökohtien huomioimista. Lisäksi ympäristönsuojelutoimenpiteiden tukitason pudotus vähentäisi niiden toteuttamista erittäin merkittävästi.

24 Laki vesihuoltolain muuttamisesta s. 76

- 20 d § tietojen toimittaminen tietojärjestelmiin kohtaan tulee lisätä maakunnan rooli tietojärjestelmän käyttäjänä, erityisesti koskien vesihuollon varautumista. Jos tätä ei kirjata lakiin, jää maakunta SYKEn palomuurin taakse, eikä pysty hyödyntämään järjestelmää maakunnallisessa vesihuollon kehittämisessä täysimääräisesti.

- Vesihuoltolain 3 luvun 11 § liittämisvelvollisuudesta vapautumiseen on pyydettävä ”kunnan terveydensuojeluviranomaisen lausunto”. Oikea toimivaltainen viranomainen on maakunta.

Laki nro 31: Laki eläinsuojelulain muuttamisesta

- 41§ Pykälässä todetaan, että eläinsuojeluvalvojan on rikkeitä havaitessaan tehtävä ilmoitus maakunnalle tai poliisille. Tulisi muuttaa muotoon: maakunnalle tai poliisille, tarvittaessa molemmille

- Lisäys 35 § 1 momenttiin: elintarvikelaissa tarkoitetuissa poroteurastamoissa eläinsuojelulain mukaiset tehtävät suorittaa koko maan alueella Lapin maakunta.

Laki nro 33: Laki eläintunnistusjärjestelmästä annetun lain muuttamisesta 32§

- Pykälässä mainitaan, että "Kaikkia pitopaikassa olevia saman eläinlajin eläimiä koskevan kiellon edellytyksenä on, että merkittävä osa eläimistä ei täytä tunnistus- ja rekisteröintivaatimuksia". Määrittely "merkittävä osa" tulisi tehdä ohjetta korkeammalla tasolla, koska on seuraamusperuste.

Laki nro 39: Laki eläintautilain muuttamisesta 87§

- Jää epäselväksi, ketä tarkoitetaan Elintarviketurvallisuusviraston valtuutetulla tarkastajalla.

Laki nro 42: Laki kasvinterveyden suojelemisesta annetun lain muuttamista 4§ ja 43 3§

- ELY-keskukset kannattavat erityisesti, että kasvinsuojelurekisteriin ja taimiaineistoa koskevaan rekisteriin liittyvät asiat keskitetään Elintarviketurvallisuusvirastolle, joka myös päättää asiasta. Tällöin kokonaisuus ja asiantuntemus ovat samassa paikassa.

Laki nro 50: Laki maaseudun kehittämisen tukemisesta annetun lain muuttamisesta

- 31 §:ssä on viittaus vanhaan hankintalakiin.

- 42 § pykälässä säädetään, että maakunnan viranhaltija päättää tuen myöntämisestä, ja 48 §:ssä säädetään, että tuen maksamisesta päättää tuen myöntänyt maakunta. Olisi hyvä yhdenmukaistaa päätöksentekijästä käytettävä ilmaus.

Laki nro 51: Laki maatalouden rakennetuista annetun lain muuttamisesta.

- 20 § 5 mom: momenttiin jäänyt vanhan hankintalain mukainen raja 30 000 euroa.

- 33 §:ssä on säädetty, että maakunnan viranhaltija päättää tuen myöntämisestä ja 37 §:ssä on säädetty, että avustuksen maksamisesta päättää maakunta. Olisi hyvä yhdenmukaistaa pykälissä käytettävä päätöksentekijän ilmaisu.

Laki nro 52: Laki maatilatalouden kehittämisrahastosta annetun lain 3 aj 3 a §:n muuttamisesta

- 3 §:ssä ehdotettu muutos tehtävien siirtämisestä Maaseutuvirastolle on kannatettava. Maaseutuvirasto on luonteva ja oikea paikka näille tehtäville, kun maakunta ei voi ottaa niitä hoidettavakseen. Maaseutuvirastossa on jo valmiiksi Makeraan liittyviä tehtäviä ja lisäksi hoidettavat alueet ovat pääosin peltoalueita, joten Maaseutuvirasto on luonteva toimija. Samassa yhteydessä olisi hyvä poistaa mahdollisuus myydä maata velaksi enintään vuoden maksuajalla (3 § 2 mom.).

56 Laki eräiden maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan lainojen ja saamisten siirtämisestä Valtiokonttorin hoidettavaksi annetun lain muuttamisesta

- §14 Lainojen ja saamisten siirrot sekä §16 Lainojen ja saamisten vakuuksia koskevat ilmoitukset: Peruskuivatushankkeiden valtion lainoihin ja panttioikeuksiin liittyvät tehtävät on hoidettu ELY-keskuksissa. Lakiesityksen mukaan tehtävät siirtyvät Valtiokonttorille. Kiinteistön panttivastuun vapauttaminen vaatii usein ELY-keskuksen arkistossa olevien asiakirjojen käyttöä, joten tulee varmistaa Valtiokonttorin tiedonsaantimahdollisuus maakuntien vastuulle siirtyvistä asiakirjoista.

Laki nro 58: Laki luonnonmukaisen tuotannon valvonnasta annetun lain muuttamisesta

- 35§ on lisätty maakunnalle velvollisuus periä maksuja maakunnan vahvistaman taksan mukaan. ELY-keskukset eivät kannata muutosta nykyjärjestelmään, jossa Elintarviketurvallisuusvirasto toimii maksujen perijänä. Kyseessä olisi työ, jossa osaaminen ja kokonaisuuden hallinta on tähän asti ollut Eviralla. Myös asiakkaiden tasapuolisen kohtelun nimissä tulisi käytännön koko maassa olla yhtenevä.

- Yleisesti koko kohtaan 58 liittyen voi lisäksi todeta, että osa nykyisin ELY-keskuksesta myönnettävistä poikkeusluvista puuttui, kun osa taas oli erikseen pykälissä mainittuna. Syy tähän ei täysin aukea. Loogisempaa ehkä olisi todeta vain yksiselitteisesti, että poikkeusluvat luonnonmukaiseen tuotantoon liittyen tekee maakunta.

Laki nro 61: Laki maksajavirastotehtävien hoitamisesta maakunnissa

- Lausunnolle toimitetun lakipaketin useissa kohdissa viitataan uhkasakon käytön mahdollisuuteen, mikäli tulevissa maakunnissa havaitaan puutteita maksajavirastotehtävien hoidossa. ELY-keskukset eivät pidä lähtökohtaa hyvänä, vaan luottavat siihen, että maksajavirastosopimuksella sovittavat asiat hoidetaan edelleen hyvin, myös tulevissa perustettavissa maakunnissa. Tästä syystä uhkasakkoa ei tulisi kirjoittaa lakitekstin eri kohtiin. Lainsäädännössä tulisi varmistua myös siitä, että maksajavirastotehtävien sopimiskäytännöt eri maakuntien ja maaseutuviraston välillä olisivat helppoja ja nopeita.

63 Laki saariston kehityksen edistämisestä annetun lain muuttamisesta s. 234

- Esityksen mukaan LUOVA myöntää avustukset, mutta pitäisi olla maakunta.

Laki nro 72: Laki maatalouden tukien toimeenpanosta annetun lain muuttamisesta

- § 12 Maakunnan alueellinen toimivalta: Erityisesti 2 momentin kohdissa 3 ja 4 mainitut tehtävät (metsämarjojen ja sienten varastointituki ja mehiläistalouden tuki) ovat pieniä tehtäviä joissa päätöksenteko on nyt keskitetty. Esityksessä tehtävät jaetaan kaikkiin maakuntiin (Toisaalta valvonta on hajautettu toteutettavaksi nyt maakunnittain). Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus ei näe mittakaavaltaan pienten tehtävien uudelleen jakamista tarkoituksenmukaisena.

Liikenne- ja viestintäministeriö, 8 lakiehdotusta, luku 1.4 (lakiehdotukset 1-8)

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme viittaamaan lakiehdotuksen numeroon ja pykälään.)

-

Työ- ja elinkeinoministeriö, 28 lakiehdotusta, luku 1.5 (lakiehdotukset 1-2) ja 2.8 (lakiehdotukset 1-26)

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme viittaamaan lakiehdotuksen numeroon ja pykälään.)

-

Sosiaali- ja terveysministeriö, 14 lakiehdotusta, luku 1.6 (lakiehdotukset 1-4) ja luku 2.9 (lakiehdotukset 1-10)

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme viittaamaan lakiehdotuksen numeroon ja pykälään.)

2. Lakiterveydensuojelulain muuttamisesta s. 283

- 18§ talousvettä toimittavan laitoksen hyväksymispäätöksen valmistelun yhteydessä maakunnan vesihuoltoviranomaiselle tulee antaa mahdollisuus kannanottoon. Nykyisessä laissa on ELY-keskukselle varattu tilaisuus lausunnon antoon nimenomaan vesihuolto-osaamisen takia.

- 20a§ kunnan terveydensuojeluviranomainen korjattava maakunnan terveydensuojeluviranomaiseksi (talousveden epidemiauhasta ilmoittaminen)

- 24§ Kunnan on osoitettaessa kuolleiden eläinten hautaamiseen ja hävittämiseen paikkaa, tulee asiassa olla maakunnan terveydensuojeluviranomaiseen yhteydessä

Ympäristöministeriö, 26 lakiehdotusta, luku 1.7 (lakiehdotukset 1-8) ja luku 2.10 (lakiehdotukset 1-18)

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme viittaamaan lakiehdotuksen numeroon ja pykälään.)

1 Laki maankäyttö- ja rakennuslain muuttamisesta s. 311

- Kehittämiskeskustelulle ehdotetaan 8 §:ssä uudeksi nimeksi maakunnan ja kuntien yhteistyö alueiden käytön suunnittelussa. Nykysäännöstä ei ole tarpeellista muuttaa esitetyllä tavalla. Kehittämiskeskustelut ovat käytännössä toimineet valtion ja kunnan välillä ennakoivasti, vuorovaikutteisesti ja yhdessä kehittävästi. Jotta kehittämiskeskustelusta olisi tosiasiallista hyötyä, sen taajuus tulisi olla suurempi kuin kerran valtuustokaudessa. Keskustelua ei myöskään ole syytä rajata esitetyllä tavalla alueidenkäytön kysymyksiin.

- Lakiehdotuksen 18 §:ssä ELY-keskusten vaikutukseltaan valtakunnallisia ja merkittäviä maakunnallisia asioita koskeva valvontatehtävä ehdotetaan poistettavaksi ilman, että tehtävää osoitetaan minkään viranomaisen hoidettavaksi. Kyseessä on merkittävä periaatteellinen muutos ja se edellyttäisi huomattavasti perusteellisempaa vaikutusten arviointia kuin lausuntomateriaalista ilmenee. Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden valvominen kokonaisuutena ei ehdotetussa maankäyttö- ja rakennuslaissa kuuluisi minkään viranomaisen vastuulle.

- Ehdotetun 19 §:n nojalla maakunnan tehtäviin ei kuulu alueidenkäytön valvontaan liittyvät tehtävät. Vaikka laillisuusvalvontaan liittyviä tehtäviä ehdotetaan siirrettäväksi valtion lupa- ja valvontaviranomaiselle, jää epäselväksi, miten yleinen kuntien maankäyttö- ja rakennuslakiin perustuva alueidenkäytön toimen valvonta on järjestetty ja miten se toteutuu.

- Ehdotetun 27§ osalta maakuntakaavaa ohjaamaan asetettavassa yhteistyöryhmässä on alueen kuntien nimeämiä jäseniä. Yhteistyöryhmään nimeää myös maakunta omat jäsenet. Ryhmän asettajana toimii perustelutekstin mukaan maakunta, jonka voisi lakitekstissäkin todeta.

- Ehdotetun 32§:n osalta maakuntakaavan vaikuttavuutta ei ole syytä rajoittaa nykyisestä. Maakuntakaavan ohjaukseen osallistuvat myös kunnat ja maakuntakaavaprosessissa valtion substanssiviranomaisten kannat tulevat MRL:n 8 luvun mukaisesti kaavoitusmenettelyssä huomioitavaksi. MRL:n 191§:n mukaan viranomaisella on toimialaansa kuuluvissa asioissa myös tarvittaessa oikeus valittaa kaavapäätöksestä. Maakunnissa laajassa yhteistyössä laadittavien maakuntakaavojen huomioinnin lisäksi myös niiden toteutumisen edistäminen kuntien ja valtion viranomaisten toimesta on kaavojen toteutumiseksi tarpeen.

- Rakennusjärjestystä on voimassa olevan lain 72 §:n nojalla voitu käyttää siten, että kunta kuultuaan ELY-keskusta voi rakennusjärjestyksessä osoittaa alueet, joilla kaavoittamattomalle ranta-alueelle rakentaminen voi tapahtua suoraan rakennusluvalla. Tätä säännöstä ehdotetaan muutettavaksi niin (72 § 4 mom), että maakunnan kuuleminen ei ole tällaista päätöstä tehtäessä tarpeellista. Rakennusjärjestyksen tällainen käyttö on selkeästi kaavoitusta korvaava menettely. Rakennusjärjestyksen käyttö tähän tarkoitukseen edellyttää huolellista ympäristövaikutusten selvittämistä ja toimivan vuorovaikutuksen järjestämistä ranta-alueen asukkaiden kanssa. Tämän laatuisissa asioissa vuorovaikutus kunnan ja maakunnan välillä on hyödyllistä ja tarpeellista.

- Rakennuksen purkamislupaa koskevaan 127 §:ään lisätään rakennusvalvontaviranomaisen arvokkaan rakennuksen purkamisilmoituksen tai purkamislupahakemuksen tiedottamisvelvollisuus siten, että tällainen ilmoitus on tehtävä kunnanhallituksen ohella valtion lupa- ja valvontaviranomaiselle. Kun arvokkaan rakennetun ympäristön säilyttäminen on jo vanhastaan haluttu toteuttaa kuntien päätöksin kaavoituksella tai muutoin säilyttämistä tukien, on tärkeää, että ehdotettua säännöstä täydennetään niin, että tiedottamisen tulee tapahtua myös maakunnalle.

- Lakiehdotuksen 177 §:n 1 momentissa "asianomainen ministeriö" lienee yhdenmukaisuuden vuoksi syytä korjata ympäristöministeriöksi, kuten perusteluissakin on todettu.

- Kaavapäätösten täytäntöönpanokelpoisuutta koskevaan 201 §:ään on ehdotuksessa jäänyt vielä sana oikaisukehotus, joka esitetyllä lainmuutoksella muutoin 195 § esitetään poistettavaksi.

- Ehdotetun 199§:n alueidenkäytön seurannan osalta maakuntien seurantarooli on osin päällekkäinen kuntien kanssa. Kunnissa tehtävien alueidenkäytön suunnitelmien ja päätösten seurantatietojen toimittaminen tietojärjestelmiin voitaisiin määritellä suoraan kuntien tehtäväksi. Digitalisaatio mahdollistaa kunnissa päätösprosessin yhteydessä seurantatietojen siirtämisen tietojärjestelmään, eikä maakuntia seurantatietojen syöttämiseen välikätenä tarvita. Maakuntien seuranta voisi koskea sen omia suunnitelmia ja ratkaisuja. Yhdessä kerätyn seurantatiedon käyttäjinä olisivat kunnat, maakunnat ja YM.

5 Lakivesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain muuttamisesta s. 324

- Lakiesityksen 5 §:ssä todetaan yhtenä maakuntien tehtävänä sitä, että se "toteuttaa osaltaan toimenpideohjelmaa ja seuraa sen toteutumista". Myös toimenpiteiden edistämisellä on varsin suuri merkitys toimeenpanossa, joten ehdotamme kohtaa muutettavaksi seuraavasti: "edistää ja osaltaan toteuttaa toimenpideohjelmaa ja seuraa sen toteutumista".

- Lain 5 § kohtaa 14 voi tulkita niin, että jatkossa toimenpideohjelmaa valmisteltaessa joudutaan tarkastelemaan myös vesimuodostumiin kohdistuvia yksittäisiä lupia ja päätöksiä. Tämä olisi kuitenkin huomattavan suuri työ, eikä se ole käytännössä mahdollista. Sen sijaan toimenpideohjelmasta irti kytkettynä tällainen tarkastelu olisi hyvinkin perusteltu ottaen huomioon maakuntien rooli vesien- ja merenhoidossa. Lainkohta ehdotetaan siten muutettavaksi muotoon "Maakunnan tulee tarkastella yhteistyössä Valtion lupa- ja valvontaviraston ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen kanssa vesien tilaan vaikuttavia muiden lakien mukaisia ennakkovalvontatoimenpiteitä ja esittää tarvittaessa niiden saattamista ajan tasalle". Tämän lisäksi maakunnille mm. tulisi ympäristönsuojelulaissa varmistaa ympäristölupia koskevien muutosten vireillepano-oikeus.

- 6§ Lakiesityksessä todetaan vesienhoidon koordinaatiosta seuraavaa: Maakuntien on yhteen sovitettava vesienhoidon suunnittelun aikataulu ja sisältö vesienhoitoaluekohtaisesti sekä vesienhoitoalueiden välillä. Maakuntien yhteistyön edellytyksistä ja vesienhoitoalueista annetaan tarkemmat säännökset valtioneuvoston asetuksella. Ehdotetaan, että tekstiä muutetaan muotoon: Yhteen sovittavasta maakunnasta ja vesienhoitoalueista annetaan tarkemmat säännökset valtioneuvoston asetuksella, vastaamaan nykylainsäädännön henkeä joka on ollut voimassa kaksi suunnittelukierrosta ja josta on hyviä kokemuksia.

- Lakiehdotuksen 12 §:n mukaan vesienhoitoaluekohtaista toimenpideohjelmaa ei olisi mahdollista laatia eikä maakuntien yhteistyöstä mainita siinä tapauksessa, että sama vesistöalue on useiden maakuntien alueella. Olisi syytä selkeyttää sitä, että maakunnat voivat yhdessä laatia yhtä tai useampaa vesistöaluetta koskevan toimenpideohjelman.

- 13§ Lakipykälässä todetaan, että "Maakuntien on toimitettava ympäristöministeriölle ehdotus vesienhoitosuunnitelmaksi neljä kuukautta ennen seuraavan hoitosuunnitelmakauden alkamista." Vesienhoitosuunnitelmaehdotusten jättämisen määräajan aikaistaminen kolmella kuukaudella merkitsee valmisteluaikataulujen kiristymistä entisestään maakuntien osalta. Tämä on ongelmallinen sen takia, että valmisteluun saattaa tulla lisää byrokraattisia vaiheita esimerkiksi vesienhoitosuunnitelmien ja/tai toimenpideohjelmien hyväksymiseen liittyen. Lisäksi esitetyllä aikataululla vesienhoitosuunnitelmien viimeistely, kääntäminen ja niiden käsittely (vesienhoitoalueiden ohjausryhmät) ja mahdollinen niistä päättäminen (maakunnan päättävät elimet) jäävät hankalasti kesäajalle. Kohtaa tulisi muuttaa siten, että valtioneuvoston käsittelyä varten varattaisiin kaksi kuukautta, jolloin vesienhoitosuunnitelmaehdotukset toimitettaisiin ympäristöministeriölle lokakuun loppuun mennessä sen sijaan, että ne toimitettaisiin esitetyn heti kesälomakauden päätyttyä 1.9. Ympäristöministeriön on joka tapauksessa mahdollista aloittaa valtioneuvostokäsittelyn valmistelu heti sen jälkeen, kun kuulemisessa saatu palaute on käsitelty.

- Lakiehdotuksen 15 § on kirjoitettu siten, että myös tausta-asiakirjoista kuullaan ja ne on oltava nähtävillä kunnissa. Aiemmin tausta-asiakirjoihin on pitänyt olla mahdollisuus tutustua, mutta mielipiteitä niistä ei ole pyydetty, eikä niiden ole tarvinnut olla kunnissa nähtävissä. Toimenpideohjelmaa on pidetty tausta-asiakirjana. Tällä suunnittelukierroksella ollaan menossa sähköiseen toimenpideohjelmaan eikä sen toimittaminen kuntien ilmoitustauluille tule edes onnistumaan.

- Pykälää 15 koskevissa lain perusteluissa on pyritty selventämään sitä, että pykälässä 13 eritellyistä valmistelu¬asiakirjoista tulisi järjestää ko. pykälässä ilmaistussa aikataulussa erilliset kuuden kuukauden mittaiset kuulemiset. Edellisellä suunnittelukierroksella yhdistettiin ensimmäisen ja toisen kohdan kuuleminen yhdeksi kokonaisuudeksi (työohjelma, aikataulu ja keskeiset kysymykset), mikä todettiin hyväksi menettelytavaksi. Toivottavasti tästä ei palata erillisiin kuulemismenettelyihin.

- Nykyisen vesien- ja merenhoitolain pykälä 28 §, joka velvoittaa valtion ja kuntien viranomaisia sekä viranomaistehtäviä hoitavia muita elimiä ottamaan soveltuvin osin toiminnassaan huomioon vesienhoitosuunnitelmat, on ilmeisesti poistettu. Olisi tärkeää, että tämä velvoite, täydennettynä maakunnilla, palautettaisiin lakiehdotukseen.

- Pykälässä 28 b määrättäisiin hallintopakosta teettämisuhkaa käyttäen, jollei maakunta huolehdi lain mukaisista tehtävistä. Kyseinen pykälä on ilmeisen tarpeeton, sillä lähtökohtaisesti maakunnat noudattavat lakia.

7 Laki Kyrönjoen erityissuojelusta annetun lain 4 §:n muuttamisesta s. 335

- pykälä 4: Valtiolta Etelä-Pohjanmaan maakunnalle siirrettäväksi ehdotetaan Kyrönjoen yläosan tulvasuojelun loppuunsaattaminen sekä vastuu pumppaamojen hoidosta ja valvonnasta sekä tarvittavan sähköenergian hankinnasta.

KANNANOTTO: Valtion velvoitteita ei tule siirtää maakunnalle ilman, että toimenpiteisiin tarvittava rahoitus siirtyy maakunnalle. Kyrönjoen erityissuojelulaista aiheutuvat vuosittaiset kustannukset ovat 500 000 – 800 000€.

8 Laki rakennusperinnön suojelemisesta annetun lain muuttamisesta s. 336

- Esitetyn 7 §:n mukaan valtion lupa- ja valvontaviranomaisen ennen suojelua koskevan päätöksen tekemistä on rakennuksen ja kiinteistön omistajalle sekä kiinteistön naapureille varattava tilaisuus tulla kuulluiksi. Lisäksi rakennuksen sijaintikunnalta ja museovirastolta on pyydettävä lausunto. Valtion lupa- ja valvontavirasto voi myös järjestää tilaisuuden, jossa asianosaisilla, kunnalla, valtion viranomaisella ja maakunnalla on mahdollisuus tuoda esiin näkemyksiään. Kun arvokkaan rakennetun ympäristön säilyttäminen on jo vanhastaan haluttu toteuttaa kuntien päätöksin kaavoituksella tai muutoin säilyttämistä tukien ja maakunta haluaa tätä tukea, on tärkeää, että ehdotettua säännöstä täydennetään niin, että lausunnonantajiin lisätään maakunta. Maakuntalain 6§:n mukaan maakunnan yhtenä tehtävänä on kulttuuriympäristön hoito, joten myös tämän takia maakuntaa on syytä kuulla rakennussuojelupäätöksen valmistelussa.

Kommentit Valtion lupa- ja valvontavirastolle siirtyviä tehtäviä koskeviin lainsäädäntömuutoksiin:

1 Laki ympäristönsuojelulain muuttamisesta s. 511

- Maakunta tulisi vesien- ja merenhoidosta, tulvariskien hallinnasta, maakuntakaavoituksesta ja merialuesuunnittelusta vastaavana viranomaisena lisätä tai täsmentää useaan kohtaan ympäristönsuojelulaissa (esim. 23-24§, 42§, 89§ 143§, 172§, 178§, 186§, 222§). Ympäristönsuojelulain mukaisilla lupa- ja valvonta-asioilla on hyvin usein vaikutuksia pinta- tai pohjavesien suojeluun ja hoitoon, vesihuoltoon samoin kuin ympäristötiedon tuottamiseen, joten maakunnan osallistuminen käsittelyprosesseihin on tarpeen kirjata lakiin.

10 Laki maa-aineslain muuttamisesta s. 556

- 7§ :ään on tarpeen lisätä lausunnon pyytäminen myös maakunnalta vesienhoidosta vastaavana viranomaisena.

11 Laki luonnonsuojelulain muuttamisesta s. 560

- Pykälässä 6 todetaan, että maakunnan tulee edistää luonnon- ja maisemansuojelua alueellaan. Lakiluonnoksessa ei kuitenkaan ole osoitettu lainmukaisia tehtäviä maakunnalle lainkaan, vaan Valtion lupa- ja valvontavirasto toimii päättävänä tahona kaikissa asioissa. Maakunnan ja valtion rooleja tulisi selkeyttää ja luonnonsuojelulaki tulisi lisätä myös maakunnille siirtyviä tehtäviä koskevien lainsäädäntömuutosten listalle.

- 6§. Maakunnan tärkeimmät luonnonsuojelutehtävät, kuten luonnonsuojelun vapaaehtoinen toteuttaminen, maatalous- ja metsäluonnon monimuotoisuuden edistäminen ja laji- ja luontotyyppisuojelu, tulisi LSL 6 § pykälässä luetella esimerkinomaisesti. Tehtävien määrittely laissa on välttämätön, jotta maakunnissa pystytään turvaamaan riittävät resurssit keskeisten luonnonsuojelutehtävien hoitamiseen. Perusteluissa tehtävät olisi syytä kuvata yksityiskohtaisemmin.

- 9§:ssä luonnonsuojeluohjelman oikeusvaikutuksista todetaan, että valtion viranomaisen ja laitoksen on suunnitellessaan toimenpiteitään ja päättäessään niiden toteuttamisesta katsottava, ettei toimenpiteillä vaikeuteta luonnonsuojeluohjelman toteuttamista. Tähän olisi perusteltua lisätä myös maakunta uutena alueellisena toimijana.

- 4§. LSL 24 § todetaan, että maanomistaja ja LUOVA sopivat alueen rauhoitusmääräyksistä ja aluetta koskevista korvauksista. Tarkoituksena lienee, että maakunta sopii näistä asioista ennen kuin LUOVA voi tehdä päätökset. Pykälän sanamuotoa olisi syytä tarkistaa siten, että se on yksiselitteinen.

13 Laki maastoliikennelain muuttamisesta s. 571

- 28§: Maastoliikennelain 28 §:ssä säädettäisiin, että LUOVAn tekemistä maastoliikenteen rajoittamispäätöksistä poikkeuksia myöntäisi maakunta. Selkeämpää ja yleisen käytännön mukaista olisi, että sekä luvat että niiden poikkeukset myöntäisi sama viranomainen.

18 Laki Suomen ympäristökeskuksesta annetun lain 1§:n muuttamisesta

- Kohtaan 2) tuottaa asiantuntijapalveluja ympäristöministeriölle, maa- ja metsätalousministeriölle sekä Valtion lupa- ja valvontavirastolle on tarpeen lisätä maakunnat. Maakunnat tukeutuvat ympäristötiedon tuottamistehtävässään pitkälti Suomen ympäristökeskuksen kehittämiin ja ylläpitämiin tietojärjestelmiin. Asiantuntijapalvelujen tuottaminen on tässä mielessä yhteistyötä Suomen ympäristökeskuksen ja maakuntien kesken.

Kohta 6. Tässä kohdassa voitte jättää muita lausunnoilla olevaa hallituksen esitystä koskevia uudistuksen täytäntöönpanoon liittyviä kommenttejanne, huomioitanne ja näkemyksiänne.

Onko teillä kommentoitavaa kohtaan 6? Pakollinen kysymys.

Ei

Ulkoministeriön hallinnonala

-

Oikeusministeriön hallinnonala

-

Sisäministeriön hallinnonala

-

Puolustusministeriön hallinnonala

-

Valtiovarainministeriön hallinnonala

-

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonala

-

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala

-

Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala

-

Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala

-

Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala

-

Ympäristöministeriön hallinnonala

-

Hallinnonalariippumaton yleinen palaute täytäntöönpanoa koskeviin lakiehdotuksiin

-

Takala Timo
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus